

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Boekbespreking van: **The Political Economy of Taxation**

Beus, J.W. de

Citation

Beus, J. W. de. (1984). Boekbespreking van: The Political Economy of Taxation. *Acta Politica*, 19: 1984(2), 299-300. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3452503>

Version: Publisher's Version
License: [Leiden University Non-exclusive license](#)
Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3452503>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Rosenau's 1966 article 'Pre-theories and theories of foreign policy (in: R. B. Farrell ed., *Approaches to comparative and international politics*). Their research design is a static, cross sectional comparison of the behavior of 56 states in the 1966-1970 time period. It seems to me a drawback of comparative analyses in international relations, that the comparative method, to make sense, requires a universe whose elements are mutually exclusive as well as independent of one another. If the concept of an international system makes sense, the assumption of independence is violated. In chapter 2 Mahoney and Clayberg investigate patterns in Soviet and US crisis behavior as well as the association of the frequency of crisis events with such factors as the state of the strategic balance and the level of conflict throughout the world. They are using a time series set-up with correlation - and regression analysis, ignoring problems of multicollinearity and possible time dependencies within the series. In chapter 3 Abolfathi presents an operationalized version of a rather common sense model of defence spending of one nation, viz. the US from the 1930 to the present. He is linking external threat to threat perception, threat perception to support for/demand of defence spending by the public, as well as support for defence to changes in spending.

Getting satisfactory results for his model, it is not so clear what other models are rejected by these findings. The four chapters in part II of the book range from Kolodziej's interesting analysis of determinants of French armaments sales abroad to a comparison of legislative control procedures of the United States and Great Britain. Part III has two excellent chapters on arms races. After the somewhat tiresome reading of the earlier parts of the book, it is a delight to arrive at these substantive contributions. The chapter by Wallace is a direct and convincing effort to go beyond the persistent 'internal-external debate' of the defence spending literature, in favor of an interaction scheme. Yet it would be wrong to conclude that it is 'proved' now that 'the' hypothesis of domestic impetus is refuted. Such a conclusion would be misleading if for no other reason that it is completely relative to the procedure by which it has been obtained. It is a persistent sign of theoretical weakness that the apparatus of statistics is seldomly used in a theory-neutral way. To give an example of this, we cite two conclusions of quantitative work on the US-Soviet arms race. Using first differences, moving averages and constant prices Wallace concludes from the results of regression analysis that (...) 'within the group of external variables (which together explain 90% or more of the variance) it is noteworthy that the influence of the other superpower's spending is especially important; it has the largest B-weight (normalized regression coefficient) in each equation. In other words, the largest component (though by no means all) of the arms race is an 'action-reaction' process'. On the other hand, using statistical causality analysis as designed by Pierce et al, Majeski and Jones have come to the conclusion that US and Soviet 'military expenditures are independent and therefore there is no evidence of arms interaction. The independence of the military expenditure series (...) means that the predictability of neither is enhanced by consideration of the other' (Majeski and Jones, JCR Vol. 25 (1981), p. 274).

The chapter by the late Gillespie et al. is made out of difficult stuff. Heavily relying on mathematics to model an already complex set of arguments, it requires

a great effort to get a hold on what they are doing. Yet is rewarding to try. Conclusions of interest here are, among others, the effects the allies of both superpowers have on defence spending of the two major alliances as revealed by a comparison of defence spending of both major powers with defence spending by the alliances as a whole. What makes this book not as interesting as it could have been, are two things. First, the relative short time periods under investigation preclude from capturing major sources of variance in the data. Some social processes, such as reversals in the power weight of nations, the spread of industrial production systems or major changes in destructive technology, require long time frames to consummate. In a general way, it is my strong impression that the time spans operated upon in this book, are chosen for reasons of data availability and not on the basis of ideas about the duration of the social processes that are investigated. Secondly, what is conspicuously lacking in all contributions, except the one by Gillespie et al., is a theoretical perspective on (individual) behaviour. Though behavioristic in orientation, there is no effort to connect hypotheses on social processes to some model of behaviour such as learning theory, decision theory or some form of motivational analysis.

H. W. Houweling

A. Peacock and Francesco Forte (eds.), **The political economy of taxation**, Basil Blackwell, Oxford, 1981, 211 pp., f 80,-

In mei 1980 hield het University College in Buckingham een conferentie over de belastingen alwaar twaalf papers werden gepresenteerd. Peacock en Forte hebben deze papers nu bezorgd onder de wat pretentieuze titel *The political economy of taxation* (de verwijzing naar Ricardo's boek uit 1817 ligt er bovenop). Het boek opent met twee analytische bijdragen. De redacteuren presenteren in hun bijdrage een bruikbaar schema van de gedragingen van alle partijen die bij belastingen betrokken zijn (accountants, ministers, bedrijven, kiezers enzovoort). Ricketts laat met behulp van enkele rekenvoorbeelden zien dat utilitaristische en Rawlsiaanse belastingstelsels perverse resultaten hebben. De toon van de bundel is hiermee gezet. Er dient ernst gemaakt te worden met een fiscale grondwet, vinden de theoretici.

De romp van de bundel wordt gevormd door acht empirische bijdragen over aspecten van de hedendaagse belastingpolitiek. Bondonio beziet de Italiaanse inkomstenbelasting. Alworth en Watson schrijven respectievelijk over de hervorming van de vennootschapsbelasting in de Verenigde Staten en het Verenigd Koninkrijk en over de belasting van ondernemerswinst. Wilson bespreekt de financiering van de Engelse verzorgingsstaat. Dosser behandelt de BTW in het Verenigd Koninkrijk in relatie met de Europese Gemeenschap. Greenaway's onderwerp betreft de belastingen op import en export. Shaw bespreekt de belastingpolitieke problemen van overheden in ontwikkelingslanden. Sandford analyseert de schikkingskosten van de belastingplichtigen.

De bundel wordt afgesloten met opstellen van Strachan over praktische ervaringen met de BTW in het Verenigd Koninkrijk en van Mutén over bestuurlijke ervaringen met de belastingpolitiek in ontwikkelingslanden.

J. W. de Beus

A. Berkman, **Gevangenisherinneringen van een anarchist**, Het Wereldvenster, Bussum, 1981, 412 blz.

(1) De in Rusland door het voorbeeld van de Russische populistten geïnspireerde A. Berkman (1870-1936), emigreerde in 1887 naar de Verenigde Staten. In Rusland had hij ondermeer geleerd hoe en waarom terrorisme als wapen tegen het tsaristische regiem werd gebruikt. Een van de hoogtepunten daarbij was de geslaagde aanslag in 1881 op Alexander II. Deze daad stond niet op zichzelf. Gedurende de jaren 1870-80 waren vele duizenden revolutionairen opgehangen of anderszins door toedoen van het tsaristische overheidsapparaat om het leven gebracht, in de gevangenis gezet of verbannen naar Siberië. De aanslag gold als een soort vergeldingsactie.

Toen Berkman hoorde dat op 6 juli 1892 elf stakers in de staalindustrie te Homestead, Pennsylvania waren vermoord door de Pinkerton 'detectives', gewapende huurlingen van de toenmalige Amerikaanse plutocratie, besloot hij tot een wraakactie. Hij zocht daarvoor het hoofd op van de Carnegie Steel Company, H. C. Frick. Met een revolver op zak wist Berkman op 22 juli 1892 tot deze door te dringen. De door Berkman afgevuurde kogels verwonden Frick slechts. Berkman werd voor zijn daad tot 22 jaar gevangenisstraf veroordeeld, waarvan hij er uiteindelijk 14 uitzat. Wegens antimilitaristische propaganda kwam hij later, in 1917-1919, nogmaals voor twee jaar in de gevangenis. Na zijn ontslag uit de gevangenis werd hij, onder meer samen met Emma Goldman, zijn levensgezellin en even dynamische, anarchistische strijdmakker in 1919 gedeporteerd naar Rusland. Als helden werden ze daar binnengehaald. Maar na enkele jaren, toen de bolsjewistische reactie de revolutie definitief had gesmoord, verlieten zij opnieuw hun geboorteland.

Als balling buiten Rusland schreef Berkman ondermeer *The bolshevik myth* (New York, 1925) en *The ABC of communist anarchism* (New York, 1929). Deze laatste tekst is in het Nederlands vertaald en onder de titel *Het sociaal anarchisme* (1935) verschenen. Het belangrijkste deel daaruit is recent herdrukt (Utrecht, 1980).

Berooid, ziek, in het zuiden van Frankrijk levend als een politieke vluchteling, schiet hij zichzelf in 1936 dood.

(2) Het boek *Prison memoirs of an anarchist*, dat nu vertaald is in het Nederlands, gaat vergezeld van eveneens vertaalde inleidingen van H. Hapgood en P. Goodman. Het boek werd oorspronkelijk uitgegeven in 1912 door de Mother Earth uitgeverij van Emma Goldman. Het leert wat er in mensen in de gevangenis omgaat, hoe het hen verandert, wat het systeem van hen, gevangenen zowel als gevangenis personeel van hoog tot laag, maakt. Het handelt met andere woorden

over de andere dan de voorgewende effecten, die aan gevangenisstraf worden toegekend. Voorgewend worden allerhande zaken als speciale en generale preventie, heropvoeding (socialisatie) en afschrikking (wie snel meer wil weten over straffen raadplege *Defuncties van de vrijheidsstraf*, door W. H. Nagel; Alphen aan den Rijn, 1977). Dit wordt op geen stukken na waargemaakt. Kan ook niet waargemaakt worden, als de gevangenis een verlengstuk is van deze maatschappij. Berkman: 'Het gevangenisleven is een negatief pendant van de wereld buiten de leven is een negatief pendant van de wereld buiten de gevangenis' (p. 133).

Vanuit de voorgewende effecten bezien, is de gevangenisstraf zinloos, zo leert het verslag van Berkman's participerende observatie. Het is zinloos als disciplineringsmiddel. Hooguit werkt het als elimatiemiddel. Berkman bleef ongrijpbaar, hoewel hij zijn zeer moeilijke momenten heeft gekend.

(3) Voor menig criminoloog is dit geen nieuws. Maar wat moet een bestuurskundige, een politicoloog hier mee aan? 'Snap je dan niet dat ook de maatschappelijke omstandigheden verantwoordelijk zijn voor misdadig gedrag?', vraagt Berkman (p. 351). Berkman reageerde vanuit maatschappelijke omstandigheden, met het doel die omstandigheden te wijzigen. In dit licht bezien stelde hij een politieke daad. Ze wordt immers gepleegd vanuit de weerslag, die er aan wordt toegedicht, terecht of onterecht, op de maatschappelijke situatie. Berkman weegt deze zaken in zijn boek. Aan de ene kant ziet hij het menselijk leven als heilig en onaantastbaar. Aan de andere kant meent hij dat het doden van een tiran, een vijand des volks, niet kan worden beschouwd als levensberoving (p. 21). Tirannenmoord is geen 'moord'. Om het verschil aan te geven, spreekt hij over moord en attentaat als twee verschillende zaken 'Ik ben gewoon een revolutionair, een terrorist uit overtuiging', zegt hij (p. 21).

(4) Terrorisme is een zekere vorm van politieke actie. Anarchisme is daarmee vaak vereenzelvigd. Het is in de context van het anarchisme bekend geworden als 'propaganda van de daad', de individuele daad van politiek geweld. Het werd in die context al heel vroeg gebruikt door Italiaanse volgelingen van de klassieke anarchist M. Bakoenin, zo rond 1870. Het betrof aanvallen op gezagsdragers, die de massa's de kwetsbaarheid van het bestaande systeem moesten aantonen, en hen aanzetten tot massale revolutionaire daden. Het is op zichzelf niet onmogelijk een dergelijke handelwijze te legitimeren met een beroep op Bakoenin. Toch meen ik dat dit de visie van Bakoenin geweld aandoet. Aan teksten van Bakoenin is namelijk evenzeer te ontleen, dat het zinloos is de instrumenten van de geschiedenis te laken, wanneer men door een Gestalt-benadering, de structuren van de geschiedenis 'overziet'. Aldus wordt duidelijk hoe Bakoenin een intense haat kon koesteren tegen het tsarisme (structuur-element) zonder uitzonderlijk veel persoonlijke afkeer van de Russische tsaar Nicolaas (instrument) aan de dag te leggen. Bakoenin heeft dan ook niet zozeer tegen deze of gene staat de strijd aangeboden, maar tegen (het principe van) statelijkheid. Daarvoor in de plaats pleitte hij voor invoering van het principe van de vrije associatie en federatie van arbeiders (waarin anti-kapitalisme en anti-etatisme verbonden werden).

In zijn *ABC of communist anarchism* (1925) werkt ook Berkman dit uit. Ondanks alles zou ik zeggen, want in de tijd na zijn aanslag heeft hij een aantal teleurstellingen